

TİCARET VE TURİZM EĞİTİM FAKÜLTESİ'NİN KAPATILMASIYLA MUHASEBE ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR*

İbrahim Aksu¹Mehmet Tursun²

ÖZ

Cumhuriyetin kuruluşundan hemen sonraki yıllarda ticaret meslek liselerine olan ilgi gün geçtikçe artmaktaydı. Ancak bu meslek liselerinde muhasebe derslerini verebilecek öğretmenleri yetiştiren herhangi bir kurum bulunmamaktaydı. Ticaret meslek liselerine öğretmen yetiştiren bir okulun açılması için yapılan çalışmaların sonucunda 1956 yılında Ticaret Öğretmen Okulu açılmıştır. Ticaret Öğretmen Okulu, 1956 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur. Okul 982'de Gazi Üniversitesi'ne bağlanmış ve Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi adıyla eğitim öğretime devam etmiştir. Fakülte 2009 yılında kapatılmıştır. Fakültenin kapatılmasından sonra muhasebe öğretmeni yetiştirmede bazı problemlerle karşılaşmaktadır. Bu çalışma, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nin kuruluşundan kapanmasına kadarki süreci ve sonrasında muhasebe öğretmeni yetiştirmede ortaya çıkan problemleri incelemeyi amaçlamaktadır. Literatür taraması modelindeki bu çalışma, yazılı belge ve dijital kaynaklara dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Muhasebe Eğitimi, Ticaret Öğretmen Okulu.

Jel Kodu: M40, M41

* Bu çalışma, 10-12 Ekim 2019 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi'nin ev sahipliğinde Malatya'da düzenlenen 1. Uluslararası Muhasebe ve Finans Tarihi Kongresinde tam metin olarak sunulan bildirinin revize edilerek düzenlenmiş halidir.

¹ Doç.Dr., İnönü Üniversitesi, İİBF. ibrahim.aksu@inonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3903-9338>

² Öğr.Gör. Adıyaman Üniv., Kahta MYO. mtursun@adiyaman.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9731-2198>

Atıf (Citation): Aksu, İ., & Tursun, M. (2020). Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nin Kapatılmasıyla Muhasebe Öğretmeni Yetiştirmede Ortaya Çıkan Sorunlar. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*(19), 97-110.

Geliş Tarihi / Received
17.03.2019

Revizyon Tarihi / Revised
-

Kabul Tarihi / Accepted
11.06.2020

PROBLEMS IN THE EDUCATION OF ACCOUNTING TEACHERS WITH THE CLOSURE OF THE FACULTY OF COMMERCE AND TOURISM EDUCATION

ABSTRACT

In the years immediately after the establishment of the Republic, the interest in trade vocational high schools was increasing day by day. However, there was no institution in these vocational high schools to train teachers who could teach accounting lessons. As a result of the efforts to open a school that trains teachers for trade vocational high schools, the Trade Teacher School was opened in 1956. The Trade Teacher School was established in 1956 under the Ministry of National Education. The school was connected to Gazi University in 1982 and continued its education under the name of the Faculty of Commerce and Tourism Education. The faculty was closed in 2009. After faculty closure, some problems are encountered in training accounting teacher. This study aims to examine the process from the establishment of the Faculty of Commerce and Tourism Education to its closure and then the problems that arise in training accounting teachers. This study in the literature review model is based on written documents and digital sources.

Keywords: Vocational Education, Accounting Education, Trade Teacher School

Jel Code: M40, M41

1. GİRİŞ

Cumhuriyet döneminde karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi, mesleki ve teknik eğitim alanlarında ders verecek öğretmen bulunmamasıydı. Öğretmen ihtiyacının en çok hissedildiği alanlar arasında muhasebe ve sekreterlik alanları bulunmaktaydı. Bu sorunun çözülmesi amacıyla, özellikle Avrupa ülkelerine öğretmen yetiştirmek üzere öğrenci gönderilirken, mevcut öğretmenleri geliştirmek amacıyla yabancı ülkelere eğitimci getirilmiştir. Tüm bu uğraşların sonunda 1956 yılında, muhasebe ve sekreterlik alanlarındaki eksikliği gidermek amacıyla günümüzde Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi (TTEF) olarak bilinen Ticaret Öğretmen Okulu açılmıştır.

TTEF kurulduğu 1956 yılından kapandığı 2009 yılına kadar binlerce muhasebe öğretmeni yetiştirmiştir. Ülkemizde Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki muhasebe eğitimi günümüzde büyük bir oranda bu fakülteden mezun olan öğretmenler tarafından verilmektedir. Fakültelerde verilen muhasebe eğitimin amacı, kişilere muhasebecilik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmaktır. Bu bilgi ve beceri verilen derslerle öğrencilere kazandırılmaktadır. İhtiyaca uygun olarak düzenlenmiş ders programları, eğitimin kalitesini doğrudan etkilemektedir (Zaif & Ayanoğlu, 2007, s. 117). TTEF'nin kapanmasından sonra muhasebe öğretmeni yetiştirme konusunda bazı eksiklikler ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada ülkemiz muhasebe eğitimi tarihinde, muhasebe ğretmeni yetiştiren tek kurum olan TTEF'nin kuruluşu, gelişimi ve kapatılma süreci ile fakültenin kapatılmasından sonra, ülkemizde muhasebe ğretmeni yetiştirme konusunda oluşan eksiklikler ele alınıp tartişılmıştır.

2. TTEF'NİN KURULUŐU, GELİŞİMİ VE KAPANIŐI

Ülkemizin 1950'li yıllarda ticari alanda gelişme göstermeye başlamasıyla birlikte orta dereceli ticaret eğitimi veren okulların sayısında önemli artışlar olmuştur. Ticaret okullarındaki artışlar beraberinde bu okullarda görev yapacak meslek dersleri ğretmeni ihtiyacını da ortaya çıkarmıştır. Öğretmen ihtiyacını gidermek için çeşitli arayışlara girilmiştir. Nihayetinde Ticaret ğretmen Okulu'nun kuruluş temeli, Amerika Birleşik Devletleri'nin Marshall Planı (Avrupa İmar ve Kalkınma Planı) kapsamında yapacağı yardımı organize eden teşkilatların ülkemize gelmesine dayanmaktadır. ABD'nin Marshall Planı kapsamında Türkiye'de piyasa ekonomisini kolaylaştırmak ve iş verimliliğini arttırmak için ülkemize gönderdiği dokuz kişilik bir ekibin çalışmaları sırasında muhasebe ve sekreterlik eğitimi alanındaki eksikliği gidermek amacıyla 1955 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara niversitesi ve New York niversitesi arasında bir eğitim ğretim anlaşması imzalanmıştır (Yetkin, 2018, s. 605).

İmzalanan bu anlaşma neticesinde, sekreterlik eğitimi için ğretmen yetiştirilmek üzere 16 Ocak 1956 tarihinde Ankara'da "Sekreterlik ğretmeni Yetiştirme Merkezi" ve ticaret liselerine ğretmen yetiştirmek üzere "Ticaret ğretmen Okulu" kurulmuştur. Yukarıda da bahsedilen kuruluş sürecinden sonraki yıllarda okul hukuki yapı olarak birçok değişikliğe uğramıştır. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nin kuruluşundan kapanışına kadarki süreçte hukuki ve fiziki açıdan uğradığı değişiklikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ğretmen yetiştirme görevini 1982 yılından itibaren üniversitelere devrettikten sonra, MEB ile niversiteler arasında bir koordinasyon sorunu ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda değişen ğretmen ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, niversiteler plansız bir şekilde yeni bölümler açmış, ihtiyaç olmayan öğretmenlik bölümlerinde ise eğitime devam etmişlerdir. Sonuçta niversitelerden mezun olan ğretmen adayları atanamama problemleriyle karşılaşmaya başlamışlardır. Bu durum Yüksek ğretim Kurulu (YK)'nu mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin geleceği ile ilgili bazı tedbirler almaya yneltmıştir. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin sayılarında artış olması ve bu okullardan mezun olan öğretmenlerin atanamaması nedeniyle YK'n 22 Aralık 2008'deki toplantısında, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri ve TTEF için kapatılma kararı verilmiştir (Aksu & Tursun, 2019, s. 365). Bu karara göre; mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin mevcut ğrencilerinin mezuniyetleri tamamlandıktan sonra kapatılmasına yönelik kanuni sürecin başlatılmasına ve bu fakültelere 2009-2010 ğretim yılından sonra yeni ğrenci kabul edilmemesine karar verilmiştir (27405 Sayılı Resmi Gazete, 2009).

Tablo 1: Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesinin Tarihsel Gelişim Aşamaları

Tarih	Okulun Adı	Eğitim Süresi	Okulun Yeri/Adresi
1956	Sekreterlik Öğretmeni Yetiştirme Merkezi	3 Yıl	Ankara Olgunlaşma Enstitüsü
1956	Ticaret Öğretmen Okulu	3 Yıl	Ankara Olgunlaşma Enstitüsü
1957	Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu 1- Muhasebe Eğitimi 2- Sekreterlik Eğitimi	3 Yıl	Ankara Atatürk Kız Enstitüsü
1959	Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu 1- Muhasebe Eğitimi 2- Sekreterlik Eğitimi	3 Yıl	Maltepe/Ankara
1964	Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu 1- Muhasebe Eğitimi 2- Sekreterlik Eğitimi	3 Yıl	Talatpaşa Bulvarı/Ankara
1965	Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu 1- İşletme-Muhasebe Eğitimi 2- Büro İdaresi Eğitimi 3- Turizm Eğitimi	4 Yıl	Talatpaşa Bulvarı/Ankara
1982	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi 1- İşletme, Muhasebe ve Ticaret Eğitimi 2- Turizm Eğitimi	4 Yıl	Talatpaşa Bulvarı/Ankara
1990	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi 1- İşletme, Muhasebe ve Ticaret Eğitimi 2- Turizm Eğitimi	4 Yıl	Beşevler/Ankara
1992	Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi 1- Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği 2- Büro Yönetimi Öğretmenliği 3- Turizm Eğitimi a) Konaklama İşletmeciliği Öğretmenliği b) Seyahat İşletmeciliği Öğretmenliği	4 Yıl	Beşevler/Ankara
2002	Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi 1- Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği 2- Büro Yönetimi Öğretmenliği 3- Konaklama İşletmeciliği Öğretmenliği 4- Seyahat İşletmeciliği Öğretmenliği	4 Yıl	Gölbaşı/Ankara

Kaynak: (Arıkan, 1998, s. 9'dan Uyarlanmıştır)

3. TTEF’NİN MUHASEBE EĞİTİMİ TARİHİNDEKİ ÖNEMİ

Ülkemizde cumhuriyet öncesi dönemde yükseköğretim seviyesinde muhasebe eğitimi incelendiğinde çoğunlukla Fransız ekolünün hakim olduğu görölmektedir. Bu günkü manada üniversitelerin bulunmaması nedeniyle muhasebe eğitimi daha çok Mülkiye Mektebi, İstanbul Ticaret Mektebi Alis-i, Darüşşafaka ve Askeri Rüştiye mektepleri aracılığıyla verilmeye çalışılmıştır (Zeytin, 2016, s. 108).

Ülkemizde cumhuriyet döneminde yükseköğretimde muhasebe eğitimi veren eğitim kurumları kronolojik olarak incelendiğinde aşağıdaki sıralamanın oluştuğunu görmekteyiz (Güvemli, 2001, s. 389).

1. 1923 yılında kurulan İstanbul Ulum-ı Aliye-i Ticariye Mektebi: Bu okul 1959-1960 yıllarında İstanbul İktisadi ve İdari İlimler Akademisi, 1982 yılında ise Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi adını almıştır.
2. 1937 yılında Ankara’ya taşınan ve 1949-1950 eğitim yılında Ankara Üniversitesi’ne bağlanarak fakülteye dönüşen Siyasal Bilgiler Yüksekokulu.
3. 1936 yılında İstanbul Üniversitesi’nde kurulan İktisat Fakültesi.
4. 1945-1946 yılında kurulan İzmir Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu: Bu okul 1982’de Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’ne bağlanmıştır.
5. 1955 yılında açılan ve 1982 yılında Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ismini alan Ankara İktisat ve Ticaret Okulu. Bu okul 2018 yılında kurulan Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi’ne bağlanmıştır.
6. 1956 yılında açılan ve sonrasında Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi ismini alan Ticaret Öğretmen Okulu: Bu kurumu, daha önce kurulmuş okullardan ayıran özelliği, muhasebe öğretmeni yetiştiren tek eğitim fakültesi özelliğini taşımasıdır.

17.05.2007 tarih ve 5662 sayılı kanun ile Kırklareli Üniversitesi ve Nevşehir Üniversitesi bünyesinde olmak üzere iki adet TTEF açılmış olsa da, bu fakültelelere öğrenci alınmadan 02.11.2009 tarihli ve 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kapatılmışlardır. Böylece Gazi Üniversitesi TTEF kurulduğu 1956 yılından kapatıldığı 2009 yılına kadar 53 yıllık bir kurum olarak Türkiye’de muhasebe öğretmeni yetiştiren tek fakülte olma özelliği ile Türkiye muhasebe eğitimi tarihinde önemli bir yer edinmiştir (Aksu & Tursun, 2019, s. 365).

1956 yılında günümüze MEB’e bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde verilen muhasebe eğitimi, çok büyük bir oranda TTEF’den mezun olan muhasebe öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bu fakülteden mezun olan öğretmenler meslek liselerinde binlerce öğrenci yetiştirmiş, bu öğrencilerin önemli bir kısmı muhasebe sektöründe serbest muhasebeci ve mali müşavir, serbest muhasebeci ve ara eleman olarak çalışmışlardır. Bu bağlamda TTEF’nin muhasebe mesleği sektörüne doğrudan ve dolaylı etkisi büyüktür (Aksu & Tursun, 2019, s. 367).

4. MUHASEBE ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDEKİ PROBLEMLER

TTEF'nin 2009 yılında kapatılmasından sonra muhasebe öğretmeni yetiştirilmesinde bazı eksiklikler oluşmuştur. Bu eksiklikler, muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık teşkil eden fakülte bölümlerinin ders programlarından ve sözkonusu bölüm mezunlarına verilen pedagojik formasyon eğitiminden kaynaklanmaktadır.

4.1. Bölümlerin Ders Programlarından Kaynaklanan Problemler

2009 yılından sonra MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından muhasebe ve finansman öğretmenliği alanı atama ve ders okutma esaslarında değişiklik yapılmıştır. En son değişiklik, 22.11.2018 tarih ve 137 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile yapılmıştır. Bu karara göre muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık teşkil eden bölümler şu şekilde belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2019, s. 23)

Tablo 2: Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge

Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge		
Atamaya Esasa Alan	Mezun Olduğu Yükseköğretim Programı/ Fakülte	Okutacağı Dersler
Muhasebe ve Finansman (Değişik: 14.08.2014 tarih ve 74 sayılı TTKK) (Değişik: 09.05.2017 tarih ve 51 sayılı TTKK) (Değişik: 22.11.2018 tarih ve 137 sayılı TTKK)	1. Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği 2. İşletme Öğretmenliği/Eğitimi 3. İktisat (*) (**) 4. İşletme (*) (**) 5. Maliye (*) (**) 6. Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü (*) (**) 7. Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü (*) (**) 8. Bankacılık ve Finans Bölümü (*) (**) 9. Muhasebe Bölümü (*) (**) 10. Muhasebe Bilgi Sistemleri (*) (**) (*) Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) iş birliği ile açılan / açılacak olan Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans ya da Pedagojik Formasyon Programı / Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifikası Programını başarı ile tamamlayanlar. (**) 1 ve 2, sıradaki bölüm mezunlarınca ihtiyacın karşılanamaması durumunda atanırlar.	1-Muhasebe ve Finansman Alanının; • Bilgisayarlı Muhasebe • Dış Ticaret Ofis Hizmetleri • Finans ve Borsa Hizmetleri Dallarının alan/dal dersleri 2-Pazarlama ve Perakende Alanının; • Satış Elemanlığı • Sigortacılık • Emlak Komisyonculuğu • Gıda Satış Elemanlığı Dallarının alan/dal dersleri 3-Ulaştırma Hizmetleri Alanının; • Lojistik Dalının alan/dal dersleri ve modülleri 4- Diğer alanların Muhasebe ve Finansman alanına ait alan/dal dersleri ve modülleri • Girişimcilik

Kaynak: (Milli Eğitim Bakanlığı, 2019, s. 23)

Muhasebe ve finansman alanına kaynaklık eden ve tablonun 1. Ve 2. sırasında yer alan Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği ve İşletme Öğretmenliği/Eğitimi bölümleri 2009 yılında kapatılmışlardır. Kalan bölümlerde ise YÖK işbirliği ile açılan/açılacak olan ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programı ya da pedagojik formasyon programı/ pedagojik

formasyon eğitimi sertifikası programını başarı ile tamamlayanlar öğretmenlik başvurusunda bulunabilmektedir. Ancak muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık teşkil eden bu yeni bölümlerin ders programlarının, MEB'e bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki muhasebe ve finansman alanında verilen dersleri karşılamakta yetersiz kaldığı görülmektedir. Bölümlerin ders programlarındaki bu eksiklikler muhasebe ve finansman alanlarının hedeflerine ulaşmalarında engel teşkil edeceği değerlendirilmektedir.

Dünyada ve dolayısıyla ülkemizde ticaret hızla gelişmektedir. Bu hızlı gelişme elektronik ticaretin ve teknolojinin yaygınlaşmasıyla daha da artmaktadır. Ticaret sektöründeki bu hızlı gelişme ve değişme muhasebe bilimine de yansımaktadır. Hızla büyüyen işletmelerin mevcut durumlarını sağlıklı bir şekilde değerlendirmeleri ve geleceklerini iyi bir şekilde planlayabilmeleri sağlam bir muhasebe altyapısıyla mümkündür. Ticari yaşamı düzenleyen kanun, yönetmelik ve kurallarda da sık sık değişiklikler olmaktadır. Muhasebe sektöründe çalışanların bu değişiklikleri yakından takip etmeleri artık bir zorunluluk haline gelmiştir.

MEB tarafından muhasebe ve finansman, dış ticaret ve borsa alanında çalışacak elemanların sektörün istediği nitelikte yetiştirilmesi için zaman zaman program güncellemeleri yapılmaktadır. Bakanlık tarafından en son güncelleme 2017 yılında yayımlanan çerçeve öğretim programı ile yapılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017, s. 3).

Tablo 3: Ortaöğretim Muhasebe ve Finansman Alanı Haftalık Ders Çizelgesi

Ders Kategorileri	Dersler	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Alan Ortak Dersler	Temel Muhasebe	7	-	-
	Standart Türk Klavyesi	3	-	-
	Ofis Programları	2	-	-
	Mesleki Matematik	2	-	-
Dal Dersleri(*)	Genel Muhasebe	-	18	2
	Bilgisayarlı Muhasebe İşlemleri			
	Şirketler Muhasebesi			
	Maliyet Muhasebesi			
	Dış Ticaret İşlemleri			
	Dış Ticaret Muhasebesi			
	Dış Ticaret Mevzuatı			
	Dış Ticarete Teslim ve Ödeme			
	Banka İşlemleri			
	Sermaye Piyasası Kayıtları			
	Sermaye Piyasası			
	Finansal Yatırım			
Mesleki Yabancı Dil (Muhasebe ve Finansman)				
Alan Ders Saatleri Toplamı	14	18	2	
Seçilebilecek Ders Saati Toplamı	1	9	2	
Genel Toplam	15	27	4	

(*) İşletmelerde Mesleki Eğitim, 12. Sınıfta staj şeklinde 24 saat olarak verildiğinden dolayı dal dersleri içerisinden çıkartılmıştır.

Kaynak: (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017, s. 5)

Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programında; Bilgisayarlı muhasebe, dış ticaret ofis hizmetleri ve finans ve borsa hizmetleri dalları yer almaktadır. Programda yer alan muhasebe ve finansman alanı haftalık ders çizelgesindeki 10,11 ve 12. sınıflara yönelik meslek dersleri yukarıdaki gibidir (Tablo 3).

Yukarıdaki tablo incelendiğinde muhasebe ve finansman alanının 10, 11 ve 12. sınıflarında toplam 17 adet ders bulunmaktadır. Bu derslerin haftalık ders saati ise (15+27+4) 46 saat olduğu görülmektedir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe ve finansman alanında okutulan dersler ile muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık teşkil eden fakülte bölümlerindeki muhasebe dersleri incelenerek karşılaştırılmıştır. Böylece muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık eden bölümlerde verilen muhasebe eğitiminin, mesleki ve teknik anadolu liselerinin muhasebe ve finansman alanında verilen dersleri hangi düzeyde karşıladığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte ilk olarak kapatılan TTEF bünyesindeki Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği bölümü incelenmiştir. Böylece TTEF ile muhasebe öğretmenliği atamasına kaynaklık eden diğer bölümlerin meslek liselerinde okutulan dersleri karşılama oranı mukayese edilebilmiştir

Tablo 4, birçok üniversitenin ilgili bölümlerdeki ders programları incelenerek oluşturulmuştur. Bu tablo Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe ve finansman alanlarında okutulan derslerin muhasebe ve finansman öğretmenliğine kaynaklık eden bölümlerde verilme durumunu ortaya koymaktadır. Tablo incelendiğinde, meslek liselerinde okutulan muhasebe ve finans derslerinin sadece 4 tanesinin bütün bölümlerde verildiği görülmektedir. Özellikle uygulamalı derslerin az sayıda bölümde verildiği tespit edilmiştir. Standart Türk klavyesi (F Klavye) dersinin sadece kapatılan Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği bölümünde verildiği anlaşılmaktadır. F klavye 10 Aralık 2013 tarihli 28847 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan genelge ile bütün kamu kurum ve kuruluşlarında kullanımını zorunlu kılmıştır. Bu anlamda F klavye dersinin söz konusu bölümlerin müfredatlarında bulunmaması büyük bir eksiklik olarak görülmektedir.

Diğer taraftan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe ve finansman alanında okutulan derslerin tamamının yine kapatılan Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Bölümü'nde verildiği görülmektedir. Lisede muhasebe ve finansman alanında okutulan derslerin, özellikle Muhasebe ve Finansal Yönetim, Maliye, İşletme ve İktisat bölümlerinde verilme oranının %50'nin altında olması dikkat çekicidir.

Tablo 4: Meslek Liselerinde Okutulan Muhasebe ve Finans Derslerinin Muhasebe Öğretmenliğine Kaynaklık Eden Bölümlerde Okutulma Oranları

S n.	MEB Tarafından Muhasebe ve Finansman Alanında Okutulan Dersler	Muhasebe ve Fin. Öğretmenliği Böl.	Muhasebe Bilgi Sistemleri Bölümü	Muhasebe ve Finans Yönetimi	Muhasebe Bölümü	Bankacılık ve Finans Bölümü	Muhasebe ve Finansal Yönetim	Maliye Bölümü	İşletme Bölümü	İktisat Bölümü	Derslerin Verilme Oranları(%)
1	Temel Muhasebe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100
2	Genel Muhasebe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100
3	Sermaye Piyasası	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100
4	Finansal Yatırım	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100
5	Maliyet Muhasebesi	X	X	X	X		X	X	X	X	89
6	şirketler Muhasebesi	X	X	X	X	X	X	X	X		89
7	Banka İşlemleri	X	X	X	X	X	X				67
8	Dış Ticarete Teslim ve Ödeme	X	X	X	X	X		X			67
9	Dış Ticaret İşlemleri	X	X	X	X	X		X			67
10	Dış Ticaret Mevzuatı	X	X	X	X	X		X			67
11	Bilgisayarlı Muhasebe İşlemleri	X	X	X	X	X	X				67
12	Mesleki Yabancı Dil (Muhasebe ve Fin.)	X	X	X	X	X			X		67
13	Dış Ticaret Muhasebesi	X	X	X	X	X					56
14	Ofis Programları	X	X	X	X		X				56
15	Mesleki Matematik	X	X	X	X						44
16	Sermaye Piyasası Kayıtları	X	X	X							33
17	Standart Türk Klavyesi	X									11
Bölümlerin MEB Muhasebe ve Finansman Alanında Okutulan Dersleri Verme Oranları(%)		100	94	94	88	71	53	53	41	29	

4.2. Pedagojik Formasyon Eğitiminden Kaynaklanan Problemler

YÖK 18.11.2015 tarihinde yayımladığı “Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına İlişkin Çerçeve Usul ve Esaslar” ile üniversiteler tarafından verilen pedagojik formasyon eğitimi kapsamındaki zorunlu ve seçmeli dersleri belirlemiştir. YÖK tarafından belirlenen dersler ile TTEF Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Bölümü’nde verilen pedagojik formasyon derslerinin karşılaştırmalı tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 6: Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Bölümü ile YÖK Pedagojik Formasyon Dersleri Karşılaştırmalı Tablosu

Pedagojik Formasyon Dersleri		
Ders Türü	Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Bölümü Pedagojik Formasyon Dersleri	YÖK Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Dersleri
Teorik Dersler	1- Öğretmenlik Mesleğine Giriş 2- Gelişim ve Öğrenme 3- Öğretim Planlama ve Değerlendirme 4- Sınıf Yönetimi	1- Eğitim Bilimine Giriş 2- Öğretim İlke ve Yöntemleri 3- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme 4- Eğitim Psikolojisi 5- Sınıf Yönetimi 6- Seçmeli Ders I 7- Seçmeli Ders II
Uygulamalı Dersler	5- Okul Deneyimi I 6- Okul Deneyimi II 7- Özel Öğretim Yöntemleri I 8- Özel Öğretim Yöntemleri II 9- Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme 10- Öğretmenlik Uygulaması	8- Özel Öğretim Yöntemleri 9- Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı 10- Öğretmenlik Uygulaması

Kaynak-1: (<http://tdef.gazi.edu.tr>, tarih yok)

Kaynak-2: (Yükseköğretim Kurulu, 2015)

Pedagojik formasyon eğitiminde verilen teorik ve uygulamalı dersler incelendiğinde, TTEF’de uygulamalı derslerin daha fazla olduğu görülmektedir. Bununla birlikte toplam ders sayılarının eşit olduğu ve ders içeriklerinin büyük ölçüde birbiriyle uyumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Burada ki asıl sorun, Özel Öğretim Yöntemleri ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı gibi uygulamalı derslerin muhasebe ve finansman alanında herhangi bir eğitimi olmayan öğretim üyeleri tarafında veriliyor olmasıdır. Muhasebe ve Finansman alanı ile ilgili herhangi bir eğitimi olmayan öğretim üyelerinin söz konusu uygulamalı dersleri nasıl verdikleri ve ne derecede etkili oldukları araştırılması gereken bir konudur. Ayrıca Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği için pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının bu derslerden verim alamamaları, onların öğretmenlik hayatı boyunca performanslarını etkileyecektir. Bu uygulamalı derslerin muhasebe ve finansman bilgisine sahip öğretim üyeleri tarafından verilmesi veya söz konusu öğretim üyeleriyle birlikte verilmesinin daha doğru olacağı değerlendirilmektedir.

5. SONUÇ

MEB'e bağlı ortaöğretim kurumlarında muhasebe öğretmeni ihtiyacının hissedilmesiyle birlikte yapılan çalışmalar sonucunda 1956 yılında açılan Ticaret Öğretmen Okulu, TTEF'nin ilk ismidir. Muhasebe öğretmeni yetiştiren ilk ve tek kurum olan bu okul, kuruluşundan gelişimine ve kapanmasına kadarki süreçte, muhasebe eğitiminde önemli bir ihtiyacı gidermiştir. Ülkemizde Cumhuriyet döneminde muhasebe eğitimi veren en köklü altıncı eğitim kurumu olan TTEF'nin Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği mezunları, okulun 53 yıllık tarihinin hiçbir döneminde işsiz kalmamış ve büyük bir bölümü MEB'de öğretmen olarak görev almışlardır. Bu fakülteden mezun olan öğretmenler tarafından muhasebe sektörüne binlerce eleman yetiştirilmiş ve bu elemanlar muhasebe sektöründe değişik unvanlarla hizmet etmişlerdir.

Kuruluşuyla, gelişimiyle, oluşturduğu istihdamla, yetiştirdiği akademisyenlerle ve diğer birçok etki ile Türkiye muhasebe eğitimi tarihinde önemli bir yere sahip olan TTEF, 2009 yılında kapatılmıştır. Fakültenin kapatılmasından sonra MEB Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin muhasebe ve finansman alanlarına öğretmen yetiştirmede bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlardan birincisi, muhasebe ve finansman öğretmenliği atamasına kaynaklık eden bölümlerin ortaöğretim muhasebe ve finansman alanının ihtiyacını karşılayabilecek derslerin tamamını vermemelerinden kaynaklanmaktadır. İkincisi ise, üniversitelerde verilen pedagojik formasyon derslerinden uygulamalı derslerin, muhasebe ve finansman bilgisine sahip olmayan öğretim üyeleri tarafından veriliyor olmasıdır.

Tarih boyunca sanayi devrimlerinin muhasebe mesleğini derinden etkilediği görülmektedir. Günümüzde Endüstri 4.0 olarak bilinen dijital çağ ile birlikte muhasebenin çok daha teknik ve önemli bir meslek haline geldiği açıktır. Bu durum muhasebe meslek elemanlarının çağa uygun bilgi ve becerilerle donatılmasını zorunlu kılmaktadır. Muhasebe meslek elemanlarını yetiştirecek olan öğretmenlerin de uygun niteliklerle donatılması gerekmektedir.

Muhasebe ve finansman öğretmeni olmak isteyen öğretmen adaylarına, muhasebe mesleğinin gerektirdiği bütün bilgi ve beceriler eğitim öğretim süreci içerisinde kazandırılmalıdır. Gerekli dersleri görmeyen öğrencilere, pedagojik formasyon eğitimi verilmemelidir. Ayrıca, formasyon eğitimindeki uygulamalı derslerin, muhasebe ve finansman bilgisine sahip öğretim üyelerince veya bu öğretim üyeleri ile birlikte verilmesinin daha faydalı olacağı düşünülmektedir. Aksi halde muhasebe sektörüne önemli ara eleman yetiştiren ortaöğretim kurumlarının muhasebe ve finansman alanları, sektörün istediği kriterlerde eleman yetiştirmede yetersiz kalacakları açıktır. Çağın gerektirdiği niteliklerde muhasebe elemanlarının yetiştirilememesinin, meslek liselerinin değersizleşmesinden, mezunların istihdam edilmemesine kadar birçok olumsuz etki oluşturacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksu, İ., & Tursun, M. (2019). Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nin Türkiye Muhasebe Eğitimi Tarihindeki Yeri ve Önemi. *I. Uluslararası Türkiye Muhasebe ve Finans Tarihi Kongresi* (s. 362-369). Malatya: Medipres.
- Arıkan, R. (1998). Ticaret ve Turizm Eğitiminin Türk Eğitimindeki Yeri ve Önemi. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*(1), 1-10.
- Çil, B. (1995). Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nde Akademik Başarıyı Etkileyen Kimi Etkenler. Ankara: *Milli Eğitim Basımevi*.
- Duman, T. (1991). Türkiye'de Ortaöğretime öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi). İstanbul: *Milli Eğitim Basımevi*.
- Güvemli, O. (2001). Türk Devletleri Muhasebe Tarihi Cumhuriyet Dönemi XX. Yüzyıl (Cilt 4). İstanbul: *Proje Danış A.Ş. Basın Yayın*.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1957, 06 24). 961 Sayılı Tebliğler Dergisi. Müdürler Komisyonu Kararı. 12 1, 2019 tarihinde <http://tebligler.meb.gov.tr> adresinden alındı
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı, Muhasebe ve Finansman Alanı, Çerçeve Öğretim Programı. *11 25, 2019 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı: http://www.megep.meb.gov.tr/* adresinden alındı
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları. *11 25, 2019 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı: http://www.meb.gov.tr* adresinden alındı
- Özkul, A. S. (2012). 19. Yüzyıl Türk Yükseköğretiminde İşletme Eğitimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 223-241.
- Yetkin, D. (2018). Turizm Eğitim Kurumları. N. Kozak içinde, *Dünden Bugüne Türkiye'de Turizm Kurumlar, Kuruluşlar, Turizm Bölgeleri ve Meslekler* (s. 603-625). İstanbul: Nazmi Kozak.
- Yükseköğretim Kurulu. (2015, 11 18). YÖK Pedagojik Formasyon Usul ve Esaslar. *11 25, 2019 tarihinde https://www.yok.gov.tr* adresinden alındı
- Zaif, F., & Ayanoglu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi:Türkiye'de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115- 136.
- Zeytin, M. (2016). Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi. A. Gökgöz içinde, *Türkiye'de Muhasebe Eğitimi* (s. 107-156). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

İNTERNET KAYNAKLARI

- 11 26, 2019 tarihinde <http://ttef.gazi.edu.tr> adresinden alındı
- 11 27, 2019 tarihinde <http://www.politics.ankara.edu.tr> adresinden alındı
- 11 27, 2019 tarihinde <https://hacibayram.edu.tr/iibf> adresinden alındı

11 27, 2019 tarihinde <http://mfy.baskent.edu.tr/>. adresinden alındı

11 27, 2019 tarihinde <https://obs.mehmetakif.edu.tr/>. adresinden alındı

11 26, 2019 tarihinde <https://obs.sdu.edu.tr/>. adresinden alındı

11 27, 2019 tarihinde <https://bubyo.aku.edu.tr/>. adresinden alındı

11 27, 2019 tarihinde <https://ubyo.usak.edu.tr/>. adresinden alındı

11 27, 2019 tarihinde <http://ikt.ikf.marmara.edu.tr>. adresinden alındı

27405 Sayılı Resmi Gazete. (2009, 11 13). Bakanlar Kurulu Kararı. 12 01, 2019 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr> adresinden alındı.

